

ВИСНОВОК
ЩОДО ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
“ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ” ЗДОБУВАЧАМИ
ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Освітньо-професійна програма “Правоохоронна діяльність” Військово-юридичного інституту (далі – Інститут) Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (далі – Університет) є нормативним документом, який регламентує компетентнісні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги до підготовки бакалаврів у галузі знань 26 “Цивільна безпека” спеціальності 262 “Правоохоронна діяльність”.

Відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 262 “Правоохоронна діяльність” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 30 квітня 2020 року № 578.

Розробка освітньо-професійної програми здійснювалася проектною групою під загальним керівництвом проф. Ярошенка О.М., проректора з навчально-методичної роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Керівник проектної групи (гарант освітньо-професійної програми) – Давиденко С.В., кандидатка юридичних наук, доцентка кафедри кримінальної юстиції Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

У розробленні ОПП брали участь:

Бабарицький О.В. – полковник, кандидат економічних наук, заступник начальника Військово-юридичного інституту з навчальної та наукової роботи – начальник навчального відділення;

Фівкін П.М. – полковник, начальник кафедри права Національної безпеки та правової роботи Військово-юридичного інституту;

Харитонов С.О. – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права № 2 Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Мartiновський В.В. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Викладання навчальних дисциплін здійснюють науково-педагогічні працівники (далі – НПП), які мають наукові ступені і вчені звання та підтверджений високий рівень наукової і професійної активності. До реалізації освітньо-професійної програми залучені НПП Університету та Інституту, мають достатній стаж науково-педагогічної, педагогічної, навчально-методичної, практичної роботи та підтверджений високий рівень наукової і професійної активності. Викладання навчальних дисциплін загально-професійного спрямування (ОК1.1.18, ОК1.1.21, ОК1.1.25, ОК1.1.26, ОК1.1.27, ОК1.1.28) здійснюється НПП Інституту (НПП, які є офіцерами, мають статус учасника бойових дій). Усі НПП відповідають вимогам, встановленим постановою Кабінету Міністрів України “Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності” від 30 грудня 2015 року № 1187.

НПП проходять підвищення кваліфікації у провідних університетах України (не менше, ніж один раз на п'ять років) та іноземних держав, а саме: навчання за освітніми програмами підвищення кваліфікації, міжнародне стажування, участь у конференціях.

НПП, які забезпечують освітній процес в Інституті, підвищують кваліфікацію в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, Національному університеті оборони України, Інституті післядипломної освіти Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна, Харківському Національному автомобільному університеті, Національній академії Національної гвардії України.

Крім того, викладачі проходять підвищення кваліфікації за кордоном (серед закладів: General Jonas Zemaitis Military Academy of Lithuania, Військово-морська академія імені Ніколи Вапцарова (м. Варна, Болгарія), Університет Миколаса Ромеріса (Литва)) з метою впровадження в освітній процес інноваційних технологій, процедур НАТО, військового та юридичного досвіду в умовах поглиблення євроатлантичних інтеграційних процесів.

ОПП пройшла експертизу відповідно до “Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого”.

Можна сформулювати такі висновки:

1. Основними цілями ОПП є підготовка висококваліфікованих фахівців з правоохоронної діяльності, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми правоохоронної діяльності, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Цілі ОПП повністю відповідають місії та стратегії розвитку Університету та Інституту. Реалізація ОПП дає можливість досягти всіх її програмних результатів навчання.

2. ОПП розроблено відповідно до законодавства України, зокрема Конституції України, Законів України “Про освіту”, “Про вищу освіту”, а також нормативних документів Університету та Інституту, які регулюють освітній процес: Статуту Університету, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 25 червня 2018 року № 688; “Положення про Військово-юридичному інституті Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого”, затвердженого спільним наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства оборони України від 23 квітня 2020 року № 540/132; “Стратегічного плану розвитку Університету на 2018-2024 роки”; “Положення про організацію освітнього процесу в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого”, затвердженого наказом ректора від 26 червня 2015 року № 128; “Положення про моніторинг знань студентів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого”, затвердженого наказом ректора № 127 від 26 червня 2015 року; “Положення про вибір навчальних дисциплін”, затвердженого наказом ректора № 93 від 11 квітня 2018 року; “Кодексу академічної доброчесності Національного юридичного університету

імені Ярослава Мудрого”, затвердженого наказом ректора № 204 від 31 серпня 2018 року, зі змінами, затвердженими наказом ректора № 353 від 24 грудня 2021 року; “Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого”, затвердженого наказом ректора № 96 від 02 червня 2020 року; “Положення про порядок реалізації права здобувачів вищої освіти Університету на академічну мобільність”, затвердженого наказом ректора № 216-С від 04 червня 2020 року; “Положення про підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого”, затвердженого наказом ректора № 124 від 01 липня 2020 року; Структури навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни, затвердженої на засіданні Науково-методичної ради (протокол № 1 від 23 лютого 2021 року); “Положення про організацію самостійної роботи студентів/курсантів в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого”, затвердженого на засіданні вченої ради Університету (протокол № 5 від 23 грудня 2021 року); “Положення про інклюзивну освіту в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого”, затвердженого на засіданні вченої ради Університету (протокол №5 від 23 грудня 2021 року), та ін.

3. Зміст ОПП повністю відповідає:

об’єкту вивчення: ОПП спрямована на вивчення законодавства України, що регламентує діяльність правоохоронних органів; міжнародних та національних стандартів забезпечення прав і свобод людини, правопорядку; принципів взаємодії з населенням на засадах партнерства; основ протидії корупції; порядку та підстав застосування спеціальної техніки, спеціальних, оперативних та оперативно-технічних засобів, інформаційно-пошукових систем та баз даних; здійснення оперативно-розшукової діяльності; протидії діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань, організованих злочинних груп; протидії нелегальній міграції, боротьби з тероризмом; реалізації державної політики у сфері кіберзахисту державних інформаційних ресурсів та інформації;

цілям навчання: підготовка висококваліфікованих фахівців з правоохоронної діяльності, здатних розв’язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми правоохоронної діяльності, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов;

теоретичному змісту предметної області спеціальності: система знань про поняття, концепції, принципи і методи, які використовуються для реалізації правоохоронної функції інституціями держави;

методам, методикам і технологіям предметної області спеціальності: невід’ємною складовою всіх навчальних дисциплін фахової підготовки є методи, методики та сучасні технології правоохоронної діяльності, системний підхід до вирішення завдань із забезпечення прав і свобод людини, публічної безпеки і порядку, застосування спеціальної техніки, спеціальних, оперативних та оперативно-технічних засобів, здійснення оперативно-розшукової діяльності;

інструментам та обладнанню предметної області спеціальності: навчальні дисципліни ОПП спрямовані на формування вмінь і навичок використання спеціалізованого програмного забезпечення; автоматизованих систем управління, електронних баз даних, сучасної спеціальної техніки, спеціальних оперативних та оперативно-технічних засобів.

4. Особливостями ОПП є:

регіональний аспект – стратегічна необхідність ефективного подолання повсякчасної воєнної агресії, забезпечення стабільності, правопорядку в регіоні та оперативної контракції правопорушенням обумовлює гармонійне поєднання фокусів навчання та ілюструє затребуваність і перспективність цього функціонального напрямку;

універсальність, що забезпечує органічну консолідацію процесу опанування основ правоохоронної діяльності з такими галузями/науками, як теорія права, конституційне право, адміністративне право та адміністративний процес, цивільне право та цивільний процес, кримінальне право та кримінальний процес, міжнародне право, право Національної безпеки та військове право, що високо цінується в будь-якій сфері юридичної діяльності та надає широкий спектр можливостей для визначення вектору у виборі майбутньої спеціалізації;

інтегральний підхід, що дозволяє досягти інкорпорації, по-перше, універсальності та спеціалізації професійної підготовки (як військової, так і спеціальної), що відбувається через синтезування системи обов'язкових компонентів, які забезпечують фундаментальність, комплексність підготовки, та каталогу унікальних вибіркових вузькоспеціалізованих освітніх компонентів; по-друге, освіти за напрямом правоохоронної діяльності та військової освіти у цілісний алгоритм формування своєрідного реєстру уніфікованих компетентностей задля їх дієвого втілення у царині безпеки і оборони (у структурах правоохоронних органів та військових формувань із правоохоронними функціями), в тому числі, під час мобілізації, воєнного/надзвичайного стану та в умовах ведення бойових дій;

монолітність освіти і науки, що передбачає регулярне оновлення освітнього контенту з використанням в освітній діяльності новітніх актуальних досягнень наукових шкіл Університету, що сприяє забезпеченню перманентного розвитку наукової юридичної думки і дозволяє інтегрувати її в освітній процес;

дотримання стандарту гендерної рівності в контексті реалізації концепції поліаспектної інтеграції жінок до сектору безпеки і оборони, зокрема до сфери правоохоронної діяльності та ефективного виконання тематичних резолюцій Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй;

новаторський підхід, що пов'язано з оволодінням здобувачами вищої освіти теоретико-методологічними новаціями юридичної доктрини, запровадженням сучасних методів, методик і технологій викладання навчальних дисциплін;

застосування інноваційних онлайн-технологій з релевантною методикою, що стабільно забезпечує результативність конгломерату безпосередньої та

опосередкованої форм динамічної взаємодії курсантів/студентів і викладачів у вигляді змішаного навчання (для дистанційного зв'язку використовуються платформи Moodle, Zoom, Google Classroom, відкриті групи у соціальних мережах);

постійна активна співпраця НПП із курсантами/студентами, як передумова дієвої адаптації бакалаврів до майбутнього професійного середовища, набуття ними необхідних компетентностей з фокусом на розлоге використання методів навчання, спрямованих на багатокомпонентне моделювання практичних ситуацій;

комплексність, яка пов'язана з навчально-методичним забезпеченням обов'язкових та вибіркового освітніх компонентів інноваційними інформаційними ресурсами, що розміщені на порталі навчальних електронних інформаційних комплексів (далі – НЕІК);

вектор на прикладну компоненту освітнього процесу, який полягає в організації тематичних вебінарів із потенційними роботодавцями, у залученні до освітнього процесу при викладанні окремих навчальних дисциплін практичних працівників з різних сегментів правоохоронної діяльності та представників військових формувань, що дозволяє досягти позитивного синергетичного ефекту від такої взаємодії;

орієнтація на стимулювання академічної мобільності здобувачів вищої освіти та науково-педагогічного складу Університету/Інституту;

альтернативність, завдяки якій досягається можливість вибору здобувачами освіти вибіркового навчальних дисциплін відповідно до власної траєкторії навчання;

забезпечення постійного моніторингу якості освіти на основі принципів внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (у тому числі військової): системність в управлінні якістю освітнього процесу; комплексність в управлінні процесом контролю якості освіти; систематичність здійснення моніторингових процедур з якості освіти; безперервне підвищення якості освіти; відкритість інформації на всіх етапах забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти.

Для курсантів:

інтеграційний підхід до організації освітньої діяльності, який полягає у поєднанні вимог законодавства про вищу освіту та спеціальних нормативно-правових актів сил оборони України, стандартів НАТО тощо;

можливість отримання освітніх послуг у статусі “курсант” з проходженням військової служби за контрактом у військовому навчальному підрозділі закладу вищої освіти;

здійснення грошового, медичного, продовольчого, речового забезпечення за рахунок коштів державного бюджету;

фахове освітнє середовище – викладання загально-професійних, спеціально-професійних навчальних дисциплін забезпечується висококваліфікованими НПП Інституту з досвідом служби у військах;

виняткова комбінація юридичної освіти із вивченням навчальних дисциплін прикладного спрямування дозволяє сформувавши набір професійних компетентностей, необхідних для виконання на високому кваліфікаційному рівні широкого діапазону складних спеціалізованих задач у секторі безпеки і оборони в умовах невизначеності, що максимально наближує освітній процес до потреб практичної діяльності та є надійною платформою для обрання траєкторії майбутньої кар'єри;

професійно-орієнтований підхід забезпечує гарантоване продовження військової служби у військових підрозділах на посадах осіб офіцерського складу після здобуття вищої освіти;

спрямованість на розвиток міжнародного військового співробітництва у сфері військової освіти на основі усвідомлення європейської ідентичності українського народу і незворотності європейського та євроатлантичного курсу розвитку України, у формі участі здобувачів освіти, науково-педагогічного складу Інституту у постійно діючих навчальних програмах НАТО "Peer-to-peer" (проти дія дезінформації), DEEP (удосконалення військової освіти);

підвищення рівня бойової та професійної підготовки за рахунок участі у тренувальних місіях НАТО, таких як: військово-тренувальна місія "Об'єднана багатонаціональна тренувальна група – Україна (JMTG-U)", операція збройних сил Великої Британії та Королівства Данії ORBITAL, тренувальна місія збройних сил Канади UNIFIER, тренувальна місія збройних сил Литовської Республіки LMTG-U.

5. Форми й методи навчання та викладання за ОПП відповідають вимогам студентоцентрованого підходу. ОПП орієнтована на особистість кожного курсанта/студента, його розвиток, формування системи цінностей, довіри та співпраці з викладачами, забезпечення індивідуальної траєкторії навчання, на забезпечення якої спрямовано 25% обсягу ОПП. Студентоцентрований підхід ОПП реалізується через: педагогіку співпраці, яка формує взаємовідносини між викладачем і здобувачем вищої освіти, що будуються на основі взаємоповаги, довіри, авторитету, принципах академічної доброчесності; врахування думки курсанта/студента стосовно організації освітнього процесу, форм і методів навчання та викладання; формування індивідуальних освітніх траєкторій навчання; впровадження академічної мобільності курсанта/студента; існування процедур розгляду апеляцій здобувачів вищої освіти; прозорі та об'єктивні критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти; запровадження сучасних форм і методів навчання, інноваційних освітніх технологій, сучасних методів оцінювання; можливість вибору навчальних дисциплін; практика залучення фахівців-практиків до освітнього процесу ОПП задля передачі соціального та професійного досвіду.

Можливість формування індивідуальної траєкторії навчання курсанта/студента забезпечується через такі процедури: самостійне обрання здобувачем вибірових компонентів ОПП; створення індивідуального навчального плану здобувача; участь в програмах академічної мобільності, у тому числі міжнародної; індивідуалізація форм і методів навчання; регулярне оцінювання здобувачами вищої освіти змісту та структури навчальних

дисциплін із метою їх подальшого вдосконалення; самооцінювання й самоконтроль курсантами/студентами власних результатів навчання; розвиток дистанційних навчальних технологій.

6. ОПП передбачає використання:

актуальних методів навчання і викладання, які сприяють досягненню програмних результатів навчання, серед яких: аналіз, синтез; індукція, дедукція; звичайний (традиційний) комунікативний метод; компетентнісний метод; метод проблемного викладання; інформаційно-пошуковий метод; проєктно-дослідницький метод; наочний (демонстрація матеріалу за допомогою презентацій) або пояснювально-ілюстративний метод (візуалізація поданої інформації); репродуктивний та евристичний методи; тренінги; ділові/рольові ігри; “мозкові штурми”; метод дискусії (дебати, полеміка тощо); метод міні-дослідження (робота з окремого питання навчальної дисципліни); коуч-метод (тренінг перед виступом на наукових заходах (конференції, “круглому столі”, дискусійній панелі й ін.) із науковими доповідями та повідомленнями); метод “case study” (моделювання професійних ситуацій, аналіз і розв’язання конкретних практичних завдань); прикладний метод (комплексне навчання на матеріалах реальних проваджень/справ, виконання лабораторних робіт тощо); метод самооцінювання (вироблення навичок об’єктивного оцінювання власних компетентностей) та інші. Курсанти/студенти систематично оцінюють ефективність форм і методів навчання, зміст і структуру навчальних дисциплін з метою забезпечення високої якості освітнього процесу. До формування та оцінювання освітньо-професійної програми на регулярній основі залучаються також потенційні роботодавці;

інноваційних освітніх технологій: блочно-модульне навчання, інтерактивні та мультимедійні технології, контекстне навчання, дистанційне навчання (відеоконференції, консультації), змішане навчання (баланс поєднання контактної та дистанційної форм взаємодії здобувачів і викладачів через перенесення частини комунікацій у віртуальний простір) тощо;

сучасних методів оцінювання: усне або письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних задач, виконання тестових завдань, презентація портфоліо, виконання курсантами/студентами нормативів (вправ), самооцінка здобувача за питаннями для самоконтролю, колоквиум, залік, диференційований залік, іспит, захист звіту про проходження навчальної практики (за фахом), єдиний державний кваліфікаційний іспит тощо.

7. ОПП спрямована на поєднання в процесі її реалізації навчання і досліджень. Цілі, завдання, структура, програмні результати навчання ОПП, навчально-методичні комплекси навчальних дисциплін та науково-методичні матеріали для курсантів/студентів відображають здобутки сучасної науки, а й орієнтують осіб, які навчаються, на самостійні дослідження правових явищ та процесів у сфері правоохоронної діяльності.

8. ОПП і навчальним планом передбачено навчальної практики (за фахом) (15,0 кредитів ЄКТС/450 годин), яка включена до переліку обов’язкових компонентів ОПП.

ОПП дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої практичної професійної діяльності.

9. ОПП забезпечує формування у курсантів/студентів соціальних компетентностей (soft skills), які відповідають цілям і результатам навчання: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1); знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2); здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 3); здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології (ЗК 4); здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 7); здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК 8); здатність працювати в команді (ЗК 9); здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 10); здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (ЗК 11); здатність удосконалювати свій професійний рівень та набувати нові знання (ЗК 1.1); здатність до пошуку альтернативних рішень у професійній діяльності (ЗК 1.2); здатність бути лідером, стимулювати на досягнення спільної мети, брати на себе відповідальність (ЗК 1.3); здатність до спілкування іноземною мовою у професійній сфері в усній та письмовій формах (ЗК 1.4); здатність до креативності у предметно-практичній діяльності (ЗК 1.5) та ін.

Систематичне формування у здобувачів “soft-skills” (комунікабельність, ініціативність, лідерські якості, креативність, критичне мислення, здатність працювати автономно та в команді, ефективність організації роботи, прагнення до самовдосконалення тощо) дозволить випускникам успішно досягати поставленої мети, незалежно від напрямку та специфіки правоохоронної діяльності.

10. ОПП постійно оновлюється. У цьому беруть участь науково-педагогічні працівники, наукова спільнота, роботодавці, здобувачі вищої освіти.

Найбільш ефективними методами оновлення змісту ОПП є:

1) організація наукових дискусій як на рівні курсантських/студентських та наукових (науково-практичних) конференцій, так і на рівні національних та міжнародних заходів з обговорення актуальних проблем правоохоронної діяльності;

2) опублікування науково-педагогічними працівниками кафедр підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій, доктринальних напрацювань з актуальних проблем, пов'язаних з розвитком сегменту правоохоронної діяльності;

3) постійне спілкування науково-педагогічних працівників та гаранта ОПП із курсантами/студентами з питань змісту навчального плану та програм навчальних дисциплін, якості викладання за ОПП;

4) анкетування курсантів/студентів щодо якості ОПП та напрямів її удосконалення тощо.

Таким чином, форми та методи викладання за ОПП сприяють досягненню програмних результатів навчання, визначених під час її розробленні та вдосконаленні. Вони є оптимальними для підготовки фахівців за спеціальністю 262 “Правоохоронна діяльність”.

Для подальшої активізації процесу досягнення програмних результатів навчання курсантами/студентами ОПП необхідно забезпечити:

1) постійний взаємозв'язок навчальної та дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти за ОПП;

2) систематичний зворотній зв'язок із здобувачами вищої освіти щодо якості освітнього процесу, регулярне проведення тематичних опитувань курсантів/студентів, які навчаються за ОПП;

3) постійну імплементацію принципів академічної доброчесності серед курсантів/студентів за ОПП, формування у здобувачів вищої освіти нульової толерантності до будь-яких форм їх порушень;

4) врегулювання порядку здобуття і визнання результатів неформальної освіти.

Вищезазначене сприятиме вдосконаленню підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою “Правоохоронна діяльність” галузі знань 26 “Цивільна безпека” спеціальності 262 “Правоохоронна діяльність” Військово-юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Начальник відділення забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти
Військово-юридичного інституту Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
підполковник

Олександр АРТЮШЕНКО